

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu, neshledav podmíněk § 16 nesp. říz.

Čís. 1370.

V otázce výše daně, opravňující a zavazující ku protokolování obchodníka, jest rozhodným stav zákonodárství v den, kdy žádost o protokolování se vyřizuje, nikoliv v den, kdy byla podána.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1921, R I 1526/21.)

Rejstříkový soud vrátil usnesením ze dne 19. srpna 1921 opověď firmy k zápisu do rejstříku, podanou dne 23. června 1921, aby opověď byla doplněna průkazem o právoplatné předepsané výdělkové dani ve výši pro zápis do obchodního rejstříku dle zák. ze dne 30. června 1921, čís. 260 sb. z. a n. nutné, jelikož předložený certifikát berní správy odpovídá předpisům starším. Rekursní soud usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Zákon ze dne 30. června 1921, čís. 260 sb. z. a n., jímž byl změněn § 7 uvozovacího zákona k obchodnímu zákonu ve znění cís. nař. ze dne 11. července 1898, čís. 124 ř. zák., nabyt účinnosti dnem vyhlášení t. j. 5. srpna 1921, a naprosto jest vyloučeno, by po tomto dni byl povolen zápis firmy obchodníka do obchodního rejstříku, neprokázal-li žadatel podmínek tohoto zákona, byť žádost byla podána nebo, jako v tomto případě znovu podána, před 5. srpnem 1921 za platnosti dřívějších předpisů. Neboť není ustanovení zákona, dle něhož bylo by posuzovati přípustnost zápisu podle dne podání, a pokud se tkne ustanovení přechodných, nařizuje čl. III dotčeného zákona pouze to, že jeho ustanovení nemají vlivu na firmy v obchodní rejstřík již zapsané. Zásada § 5 obč. zák. zde v úvahu nepřichází. Nejdeť při zápisu firmy do obchodního rejstříku o ryze soukromé právo opovídatele, nýbrž alespoň touž měrou o zájmy veřejné a zájmy světa obchodního. Svět obchodní spoléhá a jest oprávněn spoléhati v pravdivost zápisu do obchodního rejstříku. Proň datum zápisu hlásá, že zapsaný obchodník v den zápisu platil daň, jak v ten den byla pro zápis do obchodního rejstříku předepsána. Tento poznatek není pro obchodní svět bez valného praktického významu. A tento poznatek byl by mylným, kdyby uznána byla správnost stěžovatelova stanoviska. Z ustanovení § 1 nařízení ze dne 26. dubna 1906, čís. 89 ř. zák., vedle něhož se pro firmy, za jichž zápis žádáno po 14. červnu 1906, obchodní rejstřík povede dle formuláře tímto nařízením zavedených, nemůže stěžovatel obdobou ničeho odvoditi pro svůj opačný názor, ježto ustanovení to jest povahy ryze formální.

Čís. 1371.

Podnikatel elektrického vedení není zbaven náhradní povinnosti tím, že zachoval všechny předpisy, jež mu byly při povolení uloženy, ne-

učinil-li dalších technicky možných a k odvrácení nebezpečí potřebných opatření.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1921, Rv I 633/21.)

Za prudké vichřice přetrhl se drát elektrického vedení, napnutý přes ulici a dotýkal se jedním koncem země. Žalobcův kůň, dotknuv se visícího konce drátu, byl elektrickým proudem usmrcen. Žalobě o náhradu škody proti obecnímu elektrárenskému podniku proce sní soud prvního stálosti vyhověl mimo jiné z těchto důvodů: Posudkem znalců jest zjištěno, že usmrcení koně stalo se elektrickým proudem sekundního vedení, a že drát vedení vykazoval proti zemi napětí 220 volt. Týmž posudkem jest dále zjištěno, že ačkoliv toto napětí se považuje v »Bezpečnostních předpisech pro zařízení o silných proudech«, stanovených elektrotechnickým kongresem vídeňským, za nízké a tudíž nikoli za přímo životu nebezpečné, může i při takovém napětí nastati těžký úraz nebo smrt, zejména při doteku po větší ploše se zdrojem a při dlouhém doteku, kteréžto okolnosti také v tomto případě nastaly, zejména, když země byla vlhká, kůň po práci patrně spocen a tudíž vodivost zvýšena a dále když drát se dotýkal těla koňova po značné ploše a po dlouhou dobu, takže se jednalo o proud velké síly. Z téhož znaleckého posudku se dále zjišťuje, že dle uvedených předpisů bezpečnostních se obec zachovala, davši drát o větším průřezu než 10 mm² a do větší výšky než 6½ metrů a dále že i délka drátu 31.5 m předpisům těmto vyhovovala a že v těchto předpisech pro takové poměry není předepsána ochranná síť. Než okolnost, že vyhověno v tomto případě těmto bezpečnostním předpisům, nestačí k omluvě žalované strany a k odvození důsledku, že úraz stal se pouze shodou řady mimořádných nepříznivých okolností a nikoliv též zaviněním žalované strany ve smyslu občanského zákona. Posudkem znalců jest zjištěno, že i při sekundním vedení o napětí 220 volt proti zemi může projíti v příznivém spojení s vodičem proud takové síly, že proud jest životu vodiče nebezpečným. Nesporně jest, že žalovaná, dodávajíc proud pro občanstvo v H. bez úředního schválení, neučinila žádného opatření, aby přetržený drát sekundního vedení o řečeném napětí na veřejnou cestu spadnouti nemohl, ač toto opatření jest za použití sítě, četnějších sloupů atd., technicky možným. Přetržení drátu elektrického vedení při prudkém větru, jakož i to, že může nastati shoda okolností, které činí proud s přetrženého drátu pro nahodilého vodiče (člověka nebo zvíře) nebezpečným, patří k možnostem, s nimiž má počítati každý odborník, za jakého jest považovati toho, kdo zařídí a provozuje dodávku elektrického proudu pro svícení a pohon. Oproti námitce, že provedením případných opatření rentabilita podniku by byla ohrožena, poukázati jest k tomu, že v první řadě jest ohled na bezpečnost lidí a hospodářských zvířat a pak teprve přichází ohled na rentabilitu podniku, sice užitečného, ale nikoli nutného. Kdo provozuje takový podnik a neučiní nutných opatření, která mu poskytuje zkušenost a věda, aby zabránil úrazům, v povaze podniku a zejména také v použití nebezpečné energie vlastní svou příčinu majícím, činí tak na své risiko (§§ 1299, 1297 a 1294 obč. zák.). Odvolací soud rozsudek potvrdil a uvedl mimo jiné v důvodech: Odvolatelka napadá rozsudek prvního soudu proto, že činí ji zodpovědnou za úraz, ač jí nějaké zavinění na něm pro-

kázáno nebylo. V té příčině napadený rozsudek zjišťuje sice na základě znaleckého posudku, že elektrické vedení odpovídá všem bezpečnostním předpisům v »Bezpečnostních předpisech pro zařízení o silných proudech« elektrotechnickým kongresem Vídeňským stanoveným a že není zavinění žalované obce ani v tom, že nedala včas ořech, jehož větvemi sekundární vedení šlo, prořezati, přes to však vyslovuje přesvědčení, že úraz nelze přičítati pouhé náhodě (§ 1311 obč. zák.), přivoděné shodou řady mimořádných nepříznivých okolností, nýbrž zavinění žalované strany, v tom spočívajícím, že žalovaná, dodávajíc proud pro občanstvo bez úředního schválení, neučinila bezpečnostního opatření, aby přetržený drát sekundárního vedení o napětí 220 volt proti zemi na veřejnou cestu spadnouti nemohl, ač toto opatření za použití sítě, četnějších sloupů, kolmého vedení přes ulici a pod. technicky je možným. Soud odvolací plně sdílí tento názor prvního soudu. Prvý soud zjistil na základě znaleckého posudku, že přetržení drátu nastalo prudkým jeho kymácením, přivoděným prudkou vichřicí v místě, pro přetržení příznivém, totiž u izolatoru a že i při sekundárním vedení v řečeném napětí může projíti v oříznivém spojení s vodičem proud takové síly, že jest životu vodiče nebezpečným. Otázkou jest, zdali tyto dvě možnosti ten, kdo provozuje dodávání elektrického proudu pro osvětlování a pohon, může předvídati a zda nebezpečným následkem, s tím spojeným, čeliti může prostředky, jaké poskytuje věda a zkušenost. Že s uvedenými možnostmi každý odborník počítati musí a že ochranná opatření proti možným úrazům, z toho vycházejícím, technicky jsou možná, dovodil již náležitě první soud, a stačí k vývodům těm jen dodat, že již v tom jest zavinění žalované obce, že schválení tohoto elektrického zařízení dosud provésti nedala, ač u staré elektrárny schválení svého času řádně provedeno bylo a se schválením nynějšího elektrického vedení jen proto se otálelo, že obec obávala se značnějšího nákladu, který by schvalujícím úřadem požadovaná ochranná opatření vyžadovala, což však nesmí padati na váhu tam, kde jde o zamezení nebezpečí pro zdraví a život lidí a zvířat. Právem vyloučil proto první soud, že v tomto případě šlo o pouhou nezaviněnou nehodu ve smyslu § 1311 obč. zák. a uznal na zavinění žalované strany na nastalém úrazu ve smyslu ustanovení §§ 1294, 1297 a 1299 obč. zák., jichž jedině na tento případ použití lze a nikoli ustanovení § 1318 nebo § 1319 obč. zák., jak mylně za to má odvolatelka, poněvadž ono má na mysli jenom věci, visící z bytu, toto pak dílo na pozemku zřízené, k němuž elektrické vedení čítati nelze.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Co se týče posouzení po stránce právní, sdílí soud dovolací názor i odůvodnění odvolacího soudu, dodávaje vůči vývodům dovolání toto: Dovolání shledává právně mylným, že odvolací soud použil §§ 1294, 1297 a 1299 obč. zák. S tím nelze souhlasiti. Poukazuje-li žalovaná strana k tomu, že dle znaleckého posudku bylo dbáno všech úředních a odborných předpisů ohledně rozvodových sítí sekundárního elektrického vedení, takže by při kollaudaci se dostalo schválení, jest připomenouti, že žalovaná obec zachováním předpisů jí při povolení provozu uložených

není zbavena povinnosti, učiniti opatření, jichž jest kromě opatření přímo předepsaných zapotřebí pro bezpečnost lidí a zvířat, a že jest práva ze škody, poškozenému vzniklé nezavedením opatření takových, jsou-li opatření taková technicky možná a žalovaná dle svých vědomostí mohla seznati, že nezachování takových opatření může způsobit poškození lidí nebo zvířat (§ 335 tr. zák. a § 1297 obč. zák.). Žalovaná byla tedy povinna učiniti ochranná opatření, která by zabránila doteku drátu vedoucího přes městskou ulici, který spadne na ulici ať již následkem přetržení nebo vysmeknutí se, s lidmi nebo zvířaty ulicí se ubírajícími, a tedy ohrožení tím vyvolanému. Musí proto použiti všech prostředků, které poskytuje věda a zkušenost, aby pokud možno, zabránila úrazům, a nedostačí, aby ten, kdo živnost provozuje, v jednotlivém případě splnil pouze podmínky, které předpisuje státní úřad pro provozování živností. Dovolání, snažíc se vyvoditi, že na tento případ jest užiti ustanovení § 1319 obč. zák., nemohlo by ani se stanoviska tohoto šu docílití úspěchu, poněvadž i tento § stanoví ručení za škodu, neužil-li majitel díla, na pozemku zřízeného, veškeré k odvrácení nebezpečí potřebné pečlivosti, jest proto zbytečno, na dotyčné vývody dovolání reagovat. Dovožuje-li pak dovolání, že úraz se nestal následkem toho, že žalovaná provozuje rozvod elektrické energie, poněvadž prý tím okamžikem, kdy se rozvodná síť přetrhne, nastane přerušení tohoto rozvodu a tedy přerušení provozování živnosti, jest to sofistika příliš průhledná, než aby potřebovala vyvrácení. Co se konečně týče tvrzeného žalovanou stranou spoluzavinění kočího M-a, stačí poukázat na odůvodnění obou nižších soudů; obě nižší stolice zjistily souhlasně, že kočí M., aniž zanedbání nějaké by mu bylo lze přičítati, nebyl s to, aby spatřil drát na ulici ležící a není tudíž ani žalobce spoluvinen na usmrcení koně.

Čís. 1372.

Nárok na provisi za sprostředkování zápůjčky vzniká již tím, že sprostředkovatel vynaložil vše, by ku zápůjčce došlo, třebaž potom nebyla zápůjčka poskytnuta z důvodu, že vypůjčitel nemohl splnit podmínky úvěru.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1921, Rv I 651/21.)

Žalovaný zavázal se žalobci, že mu vyplatí 5.000 K, opatří-li mu žalobce provozovací kapitál 110.000 až 130.000 K. Žalobce vyjednával proto s bankovní společností S. v K. a dosáhl toho, že bankovní společnost slíbila žalovanému zápůjčku a dala mu ji k dispozici, avšak s podmínkou, že žalovaný poskytne tomuto úvěru na svém majetku první pořadí knihovny a že dá vymazati všechna břemena. Jelikož žalovaný podmínky této nesplnil, nebyla mu slíbená zápůjčka vyplacena, pročež odpíral vyplatiti žalobci umluvenou odměnu. Žalobce na vyplacení odměny procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud rozsudek potvrdil. Důvody: Námitka proti právnímu posouzení prvního soudu vrcholí v tvrzení, že tu nejde o smlouvu námezdní neb o dílo, nýbrž o smlouvu sui generis, a že proto, i když tuto smlouvu jest posuzovati dle ustanovení o smlouvě námezdní, dohodného za sprostředkování lze se domáhati toliko, když sprostředkování to bylo úspěšným, zde však že